

Momentum

Iedereen heeft wel een keer iets gezien, geroken of gehoord in zijn leven dat op een simpele manier zo mooi was dat het voor altijd bij blijft. Maanlicht op het wad. Geruis van populieren. De geur van regen. Glinsterende zee aan het einde van een dag aan het strand. De droomwereld van vallende sneeuw of de schaduw van drijvende stapelwolken op het landschap.

Ontroering en figuratie - iets proberen te maken omdat het je simpelweg raakt - is binnen de conceptuele kunstwereld en op kunstacademies echter aan lager wal geraakt. Ontroering is *slippery*: het wordt geassocieerd met sentiment en amateurisme. Veel studenten beginnen er niet aan uit angst voor softe illustrator te worden versleten. Jammer, want waar die ontroering over gaat is vaak helemaal niet zo soft. Integendeel.

Kunstenaar Carlijn Mens trotseerde de heersende vooroordelen en tekent waar zij als kind al uren naar kon kijken: schaduw en licht. Schaduwen vormen in haar ogen een raadselachtig schemergebied: het is er wel en het is er niet. In tekeningen die ze ter plekke buiten uitrolt en bewerkt legt Mens de beweging van schaduw en licht vast, waarbij verschillende momenten over elkaar worden getekend. Laag voor laag bouwt Mens haar tekeningen op. Het resultaat is een ruimtelijke animatieachtige wereld van houtskool waarin het witste wit en het zwartste zwart elkaar raken. In deze tussenwereld ontstaat ruimte voor onderzoek naar andere polen die dicht bij elkaar liggen: goed en kwaad, droom en werkelijkheid, leven en dood.

In 2002 raakte de vriend van een vriendin vermist tijdens een scheepsramp. Overal was verdriet en verslagenheid, maar er was geen dode. Geen bril, geen horloge: niets. Nog altijd sluimert er een soort ongeloof rondom zijn verdrinking. Hij is er wel, en hij is er niet. Na het ongeluk kocht ik een camera en begon ik schaduw, licht en beweging vast te leggen. In die afgeleide wereld kon ik bekijken wat in zee verloren was gegaan. Er was geen lijk, het leven ging door, maar hier kon ik het zien: leven en dood naast elkaar. Op de academie durfde ik echter niet vanuit deze ervaring te werken, uit angst het verwijt te krijgen dat ik kazige kitsch aan het maken was.

Watje, denk ik als ik in Kunstpodium T sta. *Momentum* maakt duidelijk dat het wel degelijk mogelijk is op een professionele manier te werken vanuit gevoelige onderwerpen. De zaalteksten zijn een kwestie van smaak, maar wat je de kunstenaars kunt nageven is dat ze gewoon eerlijk zeggen wat hen bezighoudt. Het is te zien dat Carlijn Mens de studenten persoonlijk begeleidt: de gevoeligheid van de presentatie is goed in balans binnen een nuchtere uitvoering, waarin haar werk mooi is afgestemd op dat van de jonge kunstenaars.

Raquel Huijgen bouwde een installatie waarin kinderlijke verwondering en avontuur op schaal (her)beleefd kunnen worden. Het werk, een kruising tussen een bedoeïenentent en een kinderhuisje, zet me terug in de tijd waarin de grenzen tussen werkelijkheid en verbeelding nog dun waren. Maaike Bastiaansen bouwde een installatie van licht, geluid en stalen figuurtjes die terugvoert naar een levendige en tegelijkertijd spookachtige wereld. Skeletten scharrelen op muziek door de ruimte, als fragiele fossielen van dat wat alleen nog in onze herinneringen bestaat. Hilde Oosterhuis zoekt in bewegende zelfportretten naar de

ongrijpbaarheid van het zelf: zodra het zichtbaar of voelbaar wordt, is het alweer verdwenen. Janneke Bolt bouwt spooklandschappen: je weet dat je naar iets anders staat te kijken, en toch is het een landschap en niets anders.

In samenwerking met Mens weten de kunstenaars hun kwetsbare uitgangspunt boven zichzelf uit te tillen. Daarmee gaat *Momentum* niet zozeer over persoonlijke ervaringen, maar over levenslust, vergankelijkheid, verlies en menselijke eenzaamheid. Het heldere en sterke evenwicht tussen ernst en lichtheid biedt een blik op de zowel de schoonheid van het leven als de harde klappen die ze uit kan delen. Dat maakt *Momentum* een knappe, maar ook stoere expositie in een tijd waarin kunst vooral *cool and minimalistic*, of gespierd moet zijn.

© Cornelia Samsom, 2013